

УДК 343.13
DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v6.2025.16>

О. В. Калінніков
orcid.org/0000-0003-4337-833X
доктор філософії, адвокат,
докторант

*Київського університету інтелектуальної власності і права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

УГОДИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЗА ВІДСУТНОСТІ ПІДОЗРЮВАНОВОГО, ОБВИНУВАЧЕНОГО (IN ABSENTIA)

Досягнення завдань кримінального провадження важливо в кожному кримінальному провадженні, при цьому у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного, обвинуваченого (in absentia) це може відбуватися з огляду на його особливості за допомогою певного процесуального інструментарію, зокрема, угод про визнання винуватості.

Дослідженням інституту угоди про визнання винуватості присвятили свої наукові праці як вітчизняні, так і іноземні вчені, в тому числі, Ю.П. Аленін, Ф. Амстердам, В.І. Бояров, К. Вінфрі, Г.П. Власова, М. Гейдельбергер, Ю.М. Грошевий, І.В. Гловюк, В.Г. Гончаренко, В.О. Гринюк, Ю.М. Дьомін, І.М. Канюка, О.В. Капліна, Е. Кірк, Р. Лорд, В.Т. Малярєнко, М. Мейкл-Джон, В.В. Назаров, В.Т. Нор, М.А. Погорецький, П.В. Пушкар, І.В. Рогатюк, М.В. Сіроткіна, В.В. Тіщенко, С. Тейнор, Л.Д. Удалова, Ф. Файфер, Г. Фішер, О.Г. Шило, С. Шультгофер, М.Є. Шумило.

Натомість, науковим осмисленням різноманітних теоретичних та практичних аспектів кримінального провадження за відсутності підозрюваного, обвинуваченого (in absentia) займалися, зокрема: О.В. Баулін, О.І. Верещак, В.І. Галаган, І.В. Гловюк, О.М. Дроздов, Т.Г. Ільєва, І.З. Калька, Р.Л. Кислюк, В.М. Кіяниця, М.П. Климчук, О.В. Кубарєва, Д.В. Кюперсак, С.І. Кравченко, О.П. Кучинська, О.В. Лазукова, М.І. Луцюк, М.В. Мазур, О.В. Мазур, О.В. Маленко, В.Т. Малярєнко, В.І. Маринів, О.О. Нагорнюк-Данилюк, О.І. Назарук, М.Я. Никоненко, І.В. Обороньова, Є.М. Пеліхос, Д.П. Письменний, В.О. Попелюшко, В.В. Рец, В.В. Рожнова, Д.О. Савицький, О.Ю. Татаров, А.С. Трекке, Л.Д. Удалова, Ж.В. Удовенко, Т.Г. Фоміна, Н.П. Черняк, І.В. Черниченко, С.С. Чернявський, С.Л. Шаренко, Д.М. Шишман, О.Г. Шило, Д.О. Шумейко, О.Г. Яновська та інші.

Проте, у зв'язку з відсутністю наукових досліджень стосовно угод про визнання винуватості у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного, обвинуваченого (in absentia) та виникненням на практиці питань щодо можливості укладення угоди про визнання винуватості з відсутнім підозрюваним, обвинувачем під час спеціального

досудового розслідування та спеціального судового провадження є досить актуальними наукові дослідження зазначеного аспекту кримінального провадження in absentia.

Проаналізовані статистичні дані використання угод про визнання винуватості у кримінальному провадженні за період з 2020 по 2024 рока згідно звітів судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження № 1-к свідчать про наступне:

- за 2024 рік розглянуто всього кримінальних проваджень з постановленням вироку 77402, з них шляхом затвердження угод про визнання винуватості 11682, тобто 15,1% [1];
- за 2023 рік розглянуто всього кримінальних проваджень з постановленням вироку 84153, з них шляхом затвердження угод про визнання винуватості 13378, тобто 15,9% [2];
- за 2022 рік розглянуто всього кримінальних проваджень з постановленням вироку 60647, з них шляхом затвердження угод про визнання винуватості 9063, тобто порядку 14,9% [3];
- за 2021 рік розглянуто всього кримінальних проваджень з постановленням вироку 80267, з них шляхом затвердження угод про визнання винуватості 8366, тобто порядку 10,4% [4];
- за 2020 рік розглянуто всього кримінальних проваджень з постановленням вироку 74980, з них шляхом затвердження угод про визнання винуватості 8947, тобто порядку 12% [5].

Водночас, станом на червень 2024 року у Вищому антикорупційному суді за останні 4 роки кількість вироків за результатами затвердження угод коливалася від 25 до 40% від загальної кількості [6].

Натомість з листопада 2024 року після внесення відповідних змін до КПК України, які спрямовані на вдосконалення інституту угод про визнання винуватості у Вищому антикорупційному суді вже 66% обвинувальних вироків винесено на підставі угод, відшкодовано 87 млн грн збитків, додатково залучено понад 97 млн грн та 6 автівок на оборону, а загалом вдалося повернути державі понад 250 млн грн. [7].

Наведена статистична інформація вочевидь свідчить про більш активне використання угод про визнання винуватості саме Вищим антикорупційним судом, а тому дане дослідження буде базуватися на практиці вказаного суду на прикладі однієї зі справ.

Так, вироком Вищого антикорупційного суду від 05.07.2024 у справі №760/14676/19 (провадження № 1-кп/991/163/19) було затверджені угоди про визнання винуватості, укладені між прокурором Спеціалізованої антикорупційної прокуратури і обвинуваченими за ч. 3 ст. 27, ч. 5 ст. 191, ч. 3 ст. 27, ч. 3 ст. 209 КК України (привласнення чи розтрата чужого майна, яке було ввірене особі чи перебувало в її віданні в особливо великих розмірах або організованою групою та легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом вчинені організованою групою або в особливо великому розмірі) [8] та ухвалено рішення про винуватість обвинувачених, а також призначено узгоджені сторонами угоди міри покарання, переважно у виді штрафу у розмірі від 11800 до 50000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян до, що становить від 200600,00 до 850.000,00 гривень [9].

Вказані угоди про визнання винуватості полягають у тому, що кожний з обвинувачених у цьому кримінальному провадженні зобов'язується, зокрема: 1) упродовж 6 місяців з моменту затвердження угоди про визнання винуватості забезпечити відшкодування збитків, заподіяних кримінальними правопорушеннями, у вчиненні яких він обвинувачується, шляхом перерахування грошових коштів в сумі 259,2 млн. грн.; 2) упродовж 1 (одного) місяця з моменту набрання вироком на підставі угод законної сили перерахувати на підтримку Збройних Сил України суму грошових коштів (застав) у сумі від 1000000,00 грн до 2643000,00 гривень [9].

Крім того, сторонами узгоджена додаткова умова щодо відшкодування збитків, заподіяних кримінальними правопорушеннями, усунення їх наслідків, вчинення дій, спрямованих на посилення обороноздатності держави, яка полягає у тому, що обвинувачені зобов'язуються організувати надання до Вищого антикорупційного суду повноважними власниками активів, на які ухвалою Вищого антикорупційного суду накладено арешт і які передані Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, для управління ними шляхом реалізації цих активів у порядку та на умовах, визначених ст. ст. 19, 21 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів», згоди на перерахування одержаних від їх реалізації Національним агентством коштів на

спеціальний рахунок на підтримку Збройних Сил України [9].

Водночас, стосовно одного з обвинувачених, з яким також було укладено угоду про визнання винуватості була постановлена ухвала про здійснення спеціального судового провадження (*in absentia*), що передбачає здійснення судового розгляду за його відсутності, що передбачено ч. 3 ст. 323 КПК України [9].

Даний вирок, згідно відомостей Єдиного державного реєстру судових рішень не оскаржувався в апеляційному порядку та набрав законної сили 06.08.2024.

При цьому, один із судів колегії суддів склав окрему думку, якою висловив свою незгоду з вироком з огляду, в тому числі, на те, що угода про визнання винуватості між прокурором і відсутнім обвинуваченим стосовно, якого здійснюється спеціальне судове провадження не може вважатися укладеною [10].

Дана правова позиція обґрунтовується тим, що у даному кримінальному провадженні постановлена ухвала про здійснення спеціального судового провадження (*in absentia*) щодо обвинуваченого, яка набрала законної сили і на теперішній час є чинною, що передбачає здійснення судового розгляду за його відсутності, що передбачено ч. 3 ст. 323 КПК України. На переконання судді вказаний обвинувачений до суду після постановлення 25.05.2023 зазначеної вище ухвали не з'являвся і не доставлявся, а тому щодо нього продовжує здійснюватися спеціальне судове провадження (*in absentia*), тобто провадження без його участі, при цьому участь обвинуваченого у низці судових засідань у режимі відеоконференції під час трансляції з приміщення поза межами приміщення суду (дистанційне судове провадження) у порядку ст. 336 КПК України не скасовує спеціального судового провадження (*in absentia*) щодо нього. Однак, продовження судового розгляду у такому випадку за загальними правилами здійснюється лише разі, якщо обвинувачений з'явився або був доставлений до суду, що передбачено вимогами ч. 4 ст. 323 КПК України [10].

Суддя в своїй окремій думці також звертав увагу на те, що угода про визнання винуватості між обвинуваченим і прокурором не містить підписів останніх і підпису захисника, а тому не відповідає вимогам до змісту угоди про визнання винуватості, які встановлені ч. 2 ст. 472 КПК України [10].

Крім того, суддя вважав, що укладання угоди про визнання винуватості між прокурором та обвинуваченим щодо якого здійснюється спеціальне судове провадження взагалі не можливе, що прямо випливає зі змісту ч. 7 ст. 474 КПК України, а тому умови цієї угоди суперечать вимогам КПК України, що є підставою для відмови у затвердженні цієї угоди судом, яка визначена п. 1 ч. 7 ст. 474 КПК

України, а відтак суд не повинен був ухвалювати вирок на підставі цих угод про визнання винуватості, та повинен був у відповідності до вимог ч. 7 ст. 474 КПК України відмовити сторонам у їх затвердженні та продовжити судове провадження у загальному порядку [10].

Правова позиція наведена у вищевказаній окремій думці судді не відповідає завданням кримінального провадження та вимогам кримінального процесуального законодавства України, з огляду на наступне.

1) Угода про визнання винуватості у кримінальному провадженні *in absentia* в повній мірі досягає сформульованих законодавцем завдання кримінального провадження. Так, завдання кримінального провадження визначені ст. 2 КПК України, серед яких захист особи, суспільства і держави від кримінальних правопорушень, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини [11].

Так, на переконання Подолян Ю.О. та Савицької С.Л. позитивний ефект від застосування інституту угод полягає не лише в зменшенні навантаження на органи досудового розслідування і суди, а й у забезпеченні швидкого поновлення порушених інтересів, особливо у провадженнях, де потерпілою стороною виступає держава [12, с. 276].

Водночас Горбачова І. М. на підставі правового висновку Верховного суду сформованого у Постанові від 14.04.2016 у справі № 5-23кп15/16 вважає, що справедливість покарання повинна визначатися з точки зору врахування інтересів усіх суб'єктів кримінально-правових відносин, у тому числі й потерпілих, а тому однією з умов досягнення цієї мети є відшкодування завданого злочинцем збитку або усунення шкоди [13, с. 243].

При цьому, процесуальна економія чи спрощення кримінальної процесуальної процедури не можуть суперечити захисту основних цінностей держави, а, навпаки, таке спрощення має слугувати, насамперед, не інтересам здешевлення судочинства за рахунок обвинуваченого та потерпілого, а інтересам зазначених осіб з метою недопущення надмірної тяганини та морально-психологічного тиску на них, чого вимагає і засада розумності строків кримінального провадження [14, с. 238].

Для прикладу в наведеній вище справі обвинувачених достатньо швидко (порівняно з загальним порядком) було притягнуто до кримінальної відповідальності та забезпечено відшкодування збитків, заподіяних кримінальними правопорушеннями, а також перерахування грошових коштів на підтримку Збройних Сил України, що в повній мірі може вважатися справедливим покаранням.

2) Широке застосування угод про визнання винуватості та удосконалення з цією метою кримінального процесуального законодавства України відповідає європейським і міжнародним стандартам, а також пункту 3.3.2.4.1 Очікуваного стратегічного результату 3.3.2.4 проблеми 3.3.2 підрозділу 3.3 розділу III Антикорупційної програми на 2023–2025 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2023 № 220 «Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки» та Плану України, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.03.2024 № 244-р «Про схвалення Плану України», метою якого є реалізація ініціативи Європейського Союзу «Ukraine Facility», запровадженої 2 Регламентом (ЄС) Європейського Парламенту та Ради (ЄС) від 29.02.2024 № 2024/792 [15].

3) Участь обвинуваченого у кримінальному провадженні *in absentia* узгоджується з правами підозрюваного, обвинуваченого, передбачених, як національним кримінальним процесуальним законодавством, так і міжнародними договорами та правом Європейського Союзу. Так, у силу приписів ст. 42 КПК України обвинувачений має право, зокрема, має право брати участь під час судового розгляду, збирати і подавати суду докази, а також висловлювати в судовому засіданні свою думку щодо клопотань інших учасників судового провадження і виступати в судових дебатах [11].

Приписи ст. 11 Загальної декларації прав людини 1948 р. [16], ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. [17] та ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 р. [18] передбачають ряд фундаментальних прав, зокрема, право на захист особи при розгляді будь-якого пред'явленого їй кримінального обвинувачення.

Конституційний Суд України в рішенні від 18.07.2024 № 8-р(II)/2024 у справі № 3-88/2022(205/22, 114/24) при визнанні певних положень КПК такими, що не відповідають Конституції України враховував п. 2 ст. 41 Хартії засадничих прав Європейського Союзу 2000 року, згідно якого кожна особа має право бути вислуханою до вжиття будь-яких індивідуальних заходів, які можуть негативно вплинути на неї [19].

На переконання Конституційного Суду України у зазначеній справі право бути заслуханим (почутим) як складова права на судовий захист підлягає реалізації до моменту вжиття державою, її органами чи посадовими особами будь-яких заходів, які можуть негативно вплинути на особу, її права і свободи [20].

Право бути вислуханим («бути почутим») є одним з ключових компонентів права на справедливий судовий розгляд, яке переслідує подвійну мету: 1) слугує розслідуванню справи та встанов-

ленню фактів якомога точніше і справедливіше, 2) дозволяє забезпечити ефективний захист відповідної особи або матиме такий чи інший зміст [21, с. 1680-1681].

4) Дистанційне судове провадження відповідає вимогам КПК України та теперішнім реаліям внаслідок запровадження воєнного стану. Указом Президента України від 24 лютого 2022 року №64/2022 в Україні введений воєнний стан із 05 год. 30 хв. 24 лютого 2022 року строком на 30 діб, який продовжується відповідними Указами Президента України та діє до теперішнього часу.

Відповідно до ч. 7 ст. 11 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», учасникам судового процесу на підставі рішення суду забезпечується можливість брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції в порядку, встановленому законом [22].

Згідно з ч. 1 ст. 336 КПК України, судове провадження може здійснюватися у режимі відеоконференції під час трансляції з іншого приміщення, у тому числі яке знаходиться поза межами приміщення суду (дистанційне судове провадження), в тому числі, у разі: неможливості безпосередньої участі учасника кримінального провадження в судовому провадженні за станом здоров'я або з інших поважних причин; наявності інших підстав, визначених судом достатніми, якими в силу ч. 1 ст. 138 КПК України є обставини непереборної сили (епідемії, військові події, стихійні лиха або інші подібні обставини) та інші обставини, які об'єктивно унеможливають з'явлення особи на виклик [11].

5) Угода про визнання винуватості між обвинуваченим і прокурором може бути підписана за допомогою електронного цифрового підпису та підтримана підозрюваним, обвинуваченим у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням ними власних технічних засобів.

Угода про визнання винуватості як електронний документ створена з використанням електронного цифрового підпису згідно вимог ст.ст. 7, 8 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» є оригіналом, юридична сила якого не може бути заперечена виключно через те, що він має електронну форму [23].

Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи» від 23.02.2024 № 3604-IX запроваджено, що учасники кримінального провадження беруть участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів та кваліфікованого електронного підпису [24].

При цьому, п. 10 рекомендацій Ради Суддів України від 02.03.2022 року щодо роботи судів в умовах воєнного стану зазначено, що якщо за об'єктивних обставин учасник провадження не може брати участь в судовому засіданні в режимі відеоконференції за допомогою технічних засобів, визначених КПК України, як виняток допускати участь такого учасника в режимі відеоконференції за допомогою будь-яких інших технічних засобів, в тому числі і власних [25].

Крім того, у п. 7 листа Верховного Суду №1/0/2-22 від 03.03.2022 «Щодо окремих питань здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» зазначено, що якщо через об'єктивні обставини учасник кримінального провадження не може брати участь у засіданні в режимі відеоконференції за допомогою технічних засобів, визначених КПК України, як виняток можна допускати участь такого учасника в режимі відеоконференції за допомогою інших засобів, при цьому треба звернути увагу на роз'яснення такому учаснику його процесуальних прав та обов'язків [26].

6) Укладення угоди про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним, обвинуваченим щодо якого здійснюється кримінальне провадження *in absentia* не суперечить вимогам КПК України як в частині спеціального досудового розслідування і спеціального судового провадження, так і угод про визнання винуватості.

Кримінальне провадження за відсутності підозрюваного, обвинуваченого *in absentia*, яке складається з спеціального досудового розслідування (ст. 297¹-297⁵ КПК України) та спеціального судового провадження (ст. 323 КПК України) здійснюється згідно із загальними правилами з урахуванням особливостей *in absentia* [11].

Загальні правила кримінального провадження передбачають можливість укладення підозрюваним, обвинуваченим угоди про визнання винуватості (глава 35 КПК України «Кримінальне провадження на підставі угод»).

При цьому, глава 24¹ «Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень» та ст. 323 КПК України, яка визначає порядок спеціального судового провадження (*in absentia*), не встановлюють будь-яких обмежень підозрюваному та обвинуваченому на укладення угоди про визнання винуватості [11].

Верховний Суд в постанові від 13.06.2019 у справі №607/9498/16-к (провадження № 51-2422 км 18) сформував висновок, що процедура «*in absentia*» неминуче припускає деякий відступ від загальних правил кримінального процесу, проте особливе значення при цьому надається питанню про забезпечення прав відсутнього в залі судового засідання підсудного [27].

Укладення угоди про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним, обвинуваченим щодо якого здійснюється кримінальне провадження *in absentia* в цілому не суперечить вимогам КПК України та не є підставою для відмови суду в затвердженні угоди (ч. 7 ст. 474 КПК України) [11].

Зважаючи на викладене з метою остаточного вирішення спору щодо можливості укладання можливості укладення угоди про визнання винуватості з відсутнім підозрюваним, обвинувачем у кримінальному провадженні *in absentia*, яке складається з спеціального досудового розслідування та спеціального судового провадження слід прямо передбачити у КПК таку можливість.

Крім того, главу 24¹ «Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень» та ст. 323 КПК України слід також доповнити положеннями щодо забезпечення участі відсутнього підозрюваного, обвинуваченого у кримінальному провадженні *in absentia* режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів за клопотаннями такого підозрюваного, обвинуваченого, а також їх захисника.

Положення глави 35 КПК України «Кримінальне провадження на підставі угод» також доповнити положеннями стосовно того, що угода про визнання винуватості між обвинуваченим і прокурором може бути укладена у кримінальному провадженні *in absentia*, в тому числі, за допомогою електронного цифрового підпису чи підтримана обвинуваченим у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів.

Запровадження вказаних змін буде сприяти досягненню у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного, обвинуваченого *in absentia* завдань кримінального провадження, в тому числі: 1) швидкому розслідуванню і судовому розгляду для притягнення винної особи до кримінальної відповідальності; 2) дотриманню прав підозрюваного та обвинуваченого на захист; 3) реальному відшкодуванню заподіяних кримінальними правопорушеннями збитків; 4) додатковому надходженню грошових коштів до державного бюджету.

Література

1. Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження № 1-к за 2024 рік. *Судова влада України*. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2024 (дата звернення: 03.12.2025).
2. Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження № 1-к за 2023 рік. *Судова влада України*. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2023 (дата звернення: 03.12.2025).
3. Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження № 1-к за 2022 рік. *Судова влада України*. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2022 (дата звернення: 03.12.2025).

4. Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження № 1-к за 2021 рік. *Судова влада України*. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvitnist_21 (дата звернення: 03.12.2025).

5. Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження № 1-к за 2020 рік. *Судова влада України*. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/rik_2020 (дата звернення: 03.12.2025).

6. Суддя ВАКС Інна Білоус – про застосування угод про визнання винуватості. *Вищий антикорупційний суд*. URL: <https://first.vaks.gov.ua/publications/suddia-vaks-inna-bilous-pro-zastosuvannia-uhod-pro-vyznannia-vynuvatosti/> (дата звернення: 03.12.2025).

7. Звіт Transparency International Ukraine «Шість років роботи ВАКС: аналіз досягнень, викликів та рекомендацій». *ВАКС ВИРІШИВ*: веб-сайт. URL: <https://hacc-decided.ti-ukraine.org/uk/about> (дата звернення: 03.12.2025).

8. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 03.12.2025).

9. Вирок Вищого антикорупційного суду від 05 лип. 2024 р. у справі № 760/14676/19 (провадження № 1-кп/991/163/19). *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120221287> (дата звернення: 03.12.2025).

10. Окрема думка судді Вищого антикорупційного суду від 05.07.2024 до вироку від 05.07.2024 у справі № 760/14676/19 (провадження № 1-кп/991/163/19). *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120341643> (дата звернення: 03.12.2025).

11. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 03.12.2025).

12. Подолян Ю. О., Савицька С. Л. Вирок на підставі угоди: практика застосування та проблемні аспекти. *DICTUM FACTUM*. 2025. № 1(17). С. 273-278. DOI <https://doi.org/10.32703/2663-6352/2025-1-17-273-279> (дата звернення: 03.12.2025).

13. Горбачова І. М. Угоди про примирення та визнання винуватості: індульгенції чи засоби заохочення. *Правова позиція*. 2022. № 4 (37). С. 241-245. DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2022-4.45> (дата звернення: 03.12.2025).

14. Сіроткіна М. В. Теорія та практика реалізації права на компроміс у кримінальному процесі України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2021. 497 с.

15. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо вдосконалення регулювання угод про визнання винуватості у кримінальних провадженнях щодо корупційних кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією» (№12039 від 17.09.2024). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/CardByRn?regNum=12039&conv=9> (дата звернення: 03.12.2025).

16. Загальна декларація прав людини. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 03.12.2025).

17. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 03.12.2025).

18. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995043> (дата звернення: 03.12.2025).

19. Хартія основоположних прав Європейського Союзу. *Центр громадянських свобод* : веб-сайт. URL: <https://ccl.org.ua/posts/2021/11/hartiya-osnovnyh-prav-yevropejskogo-soyuzu/> (дата звернення: 03.12.2025).

20. Рішення Конституційного Суду України від 18.07.2024 № 8-р(П)/2024 у справі № 3-88/2022(205/22, 114/24). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-24#n116> (дата звернення: 03.12.2025).

21. Коментар до Договору про функціонування ЄС, Договору про ЄС та Хартії основоположних прав ЄС / ТОМ ЕК, М., МЕЖКАЛ, V. та ін. Прага: Wolters Kluwer R. 2024. 1780 с.

22. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 чер. 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 03.12.2025).

23. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22 трав. 2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 03.12.2025).

24. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи : Закон України від 23 лют. 2024 р. № 3604-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3604-20#n61> (дата звернення: 03.12.2025).

25. Рекомендації Ради Суддів України щодо роботи судів в умовах воєнного стану від 02.03.2022 р. *Рада суддів України* : веб-сайт. URL: <https://rsu.gov.ua/ua/news/usim-sudam-ukraini-rsu-opublikovala-rekomendacii-sodo-rooti-sudiv-v-umovah-voennogo-stanu> (дата звернення: 03.12.2025).

26. Лист Верховного Суду «Щодо окремих питань здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» №1/0/2-22 від 03.03.2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/VSS00820> (дата звернення: 03.12.2025).

27. Постанова Верховного Суду від 13.06.2019 у справі №607/9498/16-к. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82492181> (дата звернення: 03.12.2025).

Анотація

Калініков О. В. Угоди про визнання винуватості у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного, обвинуваченого (in absentia). – Стаття.

У статті розглянуто статистичні дані використання угод про визнання винуватості у кримінальному провадженні за період з 2020 по 2024 рр. у судах загальної юрисдикції та Вищому антикорупційному суді. Проаналізована статистична інформація свідчить про більш активне використання угод про визнання винуватості саме Вищим антикорупційним судом, в зв'язку з чим досліджено практику вказаного суду на прикладі однієї зі справ. Вищим антикорупційним судом було затверджено угоди про визнання винуватості з декількома обвинуваченими, в тому числі стосовно відсутнього обвинуваченого стосовно якого була постановлена ухвала про здійснення спеціального судового провадження (in absentia). Одним суддів у зв'язку з незгодою з ухваленим вироким було подано окрему думку, згідно якої укладення угоди про визнання винуватості між

прокурором і обвинуваченим щодо якого здійснюється спеціальне судове провадження взагалі не є можливе. Доведено, що укладення угоди про визнання винуватості з відсутнім підозрюваним, обвинуваченим у кримінальному провадженні in absentia в повній мірі відповідає завданням кримінального провадження та буде сприяти: швидкому розслідуванню і судовому розгляду для притягнення винної особи до кримінальної відповідальності; дотриманню прав підозрюваного та обвинуваченого на захист; реальному відшкодуванню заподіяних кримінальними правопорушеннями збитків; додатковому надходженню грошових коштів до державного бюджету. Запропоновано з метою остаточного вирішення спору щодо можливості укладання угоди про визнання винуватості з відсутнім підозрюваним, обвинувачем у кримінальному провадженні in absentia, яке складається з спеціального досудового розслідування та спеціального судового провадження прямо передбачити це у КПК України, а також запропоновано певний спосіб укладення угод про визнання винуватості з відсутнім підозрюваним, обвинуваченим.

Ключові слова: спеціальне досудове провадження, спеціальне судове провадження, кримінальне провадження in absentia, угода про визнання винуватості.

Summary

Kalinnikov O. V. Plea agreements in criminal proceedings in the absence of the suspect or accused (in absentia). – Article.

The article examines statistical data on the use of plea agreements in criminal proceedings for the period from 2020 to 2024 in courts of general jurisdiction and the High Anti-Corruption Court. The analyzed statistical information indicates that plea agreements are used more actively by the High Anti-Corruption Court, in connection with which the practice of this court was studied using one of the cases as an example. The High Anti-Corruption Court approved plea agreements with several defendants, including one who was absent and for whom a ruling on special court proceedings (in absentia) had been issued. One of the judges, disagreeing with the verdict, submitted a separate opinion, according to which it is not possible to conclude a plea agreement between the prosecutor and the defendant who is subject to special court proceedings. It has been proven that concluding a plea agreement with an absent suspect who is accused in criminal proceedings in absentia fully complies with the objectives of criminal proceedings and will contribute to: prompt investigation and trial to bring the guilty person to criminal responsibility; respect for the rights of the suspect and accused to defense; real compensation for damages caused by criminal offenses; additional revenue to the state budget. It is proposed, with a view to finally resolving the dispute over the possibility of concluding a plea agreement with an absent suspect, accused in criminal proceedings in absentia, which consists of a special pre-trial investigation and special court proceedings, to be directly provided for in the CPC of Ukraine, and a specific method for concluding plea agreements with absent suspects and accused persons is proposed.

Key words: special pre-trial proceedings, special court proceedings, criminal proceedings in absentia, plea bargain.

Дата першого надходження рукопису до видання: 07.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 21.11.2025

Дата публікації: 31.12.2025